

La perdiu (*Alectoris rufa*) (ALDC, VII, L 87. La perdiu)

La *perdiu* és un ‘ocell de la família dels fasiànids, d'uns 34 centímetres de llargada, plomatge cendrós rogenc amb taques vermelles, negres i blanques, i el bec i les potes vermelles, típic dels conreus i els erms, peça de caça apreciada (*Alectoris rufa*)’. El mot (s. XIII) deriva del llat. PERDĪCEM (PERDIX ← gr. PERDIX) on el grup -C^{E,I} en posició final va passar a -[dz] (**perditz*) i després es va vocalitzar en [w] (*perdiu*); el tractament contrasta amb el de l’arag. i cast., que desemboca a [θ] (*perdi*[θ]), i amb el de l’oc., que ho fa en -tz o -s (oc. ant. i gascó *perditz*, *perdis*; cf. ALF, mapa 1002); var. *aperdiu* 163, amb pròtesi provocada per fonosintaxi.

Alguns inf., a més de la *perdiu* comuna (*Alectoris rufa*), esmenten classes de perdiu: la *rossa* 24; la *xerra* 24 (*Perdix perdix*), “perdiu de muntanya” 96, que potser deu el nom a l’onomatopeia del seu crit; la *blanca* 24 o *blanca* 87 (*Lagopus mutus*), d’ales i ventre blanc, que viu pel Pirineu. Diversos inf. (26, 61, 96) addueixen el verb *peonar*, pron.

[pəun'a] ‘caminar, les perdius’, que ja registrava el *DOrt*, 1917 (“caminar de certs ocells”). Notem també l’expansió semàntica que, en cat. or., ha sofert *perdiu* cap a ‘freixura, pulmons d’ovella o xai’, que Coromines interpreta com “una comparació humorística, basada en el fet que qui no pot més, en lloc de l’excel·lent carn de l’ocell, menja aquesta mena de... perdiu” (*DECat*, VI: 444 a, 48-51), però creiem que més aviat es tracta d’una comparació del lleu penjat d’un clau a la carnisseria amb una perdiu exposada a la venda i també penjada d’un clau a la botiga.

Per a der. de *perdiu*, veg. mapes 993 i 1033.

Com es pot veure, *perdiu* és mot pancatalà; no hem tingut en compte mots locals descriptius, com els men. *camavermella* i *cama-roja*, recollits en una obra que reuneix exhaustivament els ornitònims de les Illes Balears (Aguiló/Mestre, 2017: 72-73 [mapa 15]).

L’únic mot normatiu és *perdiu*, des del *DOrt*, 1917.

